

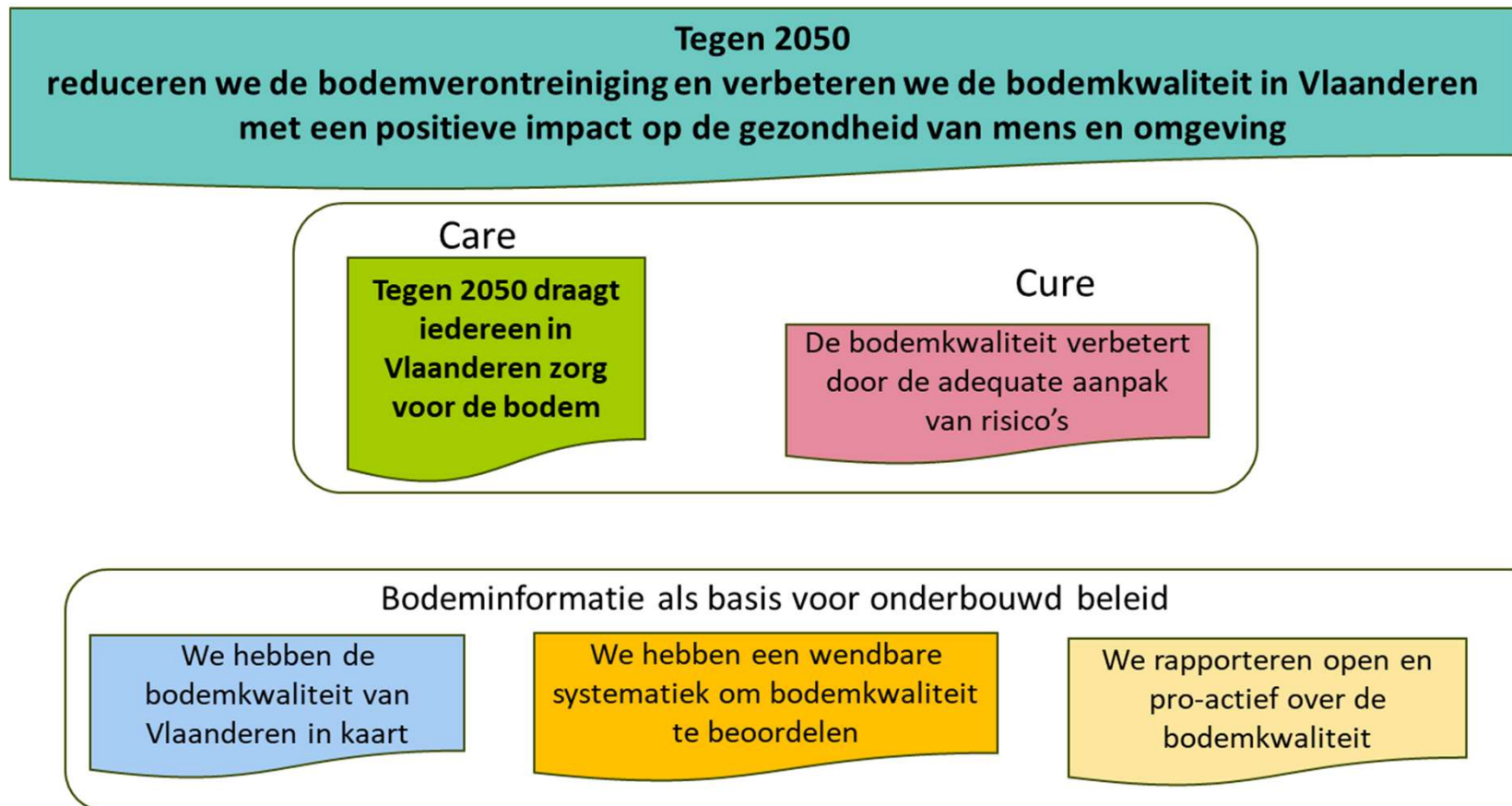
Stand van zaken Bodemdecreet 3.0 Bodem 2050

Arnout Laureys
OVAM

Dag van de bodemdeskundige 7 mei 2026

Bodem2050 traject

Dag van de bodemdeskundige 7 mei 2026

Overzicht presentatie

Voortraject en overzicht stakeholdbevraging

Algemene reacties

Reacties per thema en antwoord vanuit OVAM

- Behoud
- Wijzigen
- Faseren

Verder verloop

Dag van de bodemdeskundige 7 mei 2026

Voortraject

2021: het uitbreken van de PFAS-crisis in Vlaanderen

2022: de Parlementaire Onderzoekscommissie PFAS

2022 – 2024: de interne OVAM post-POC denkoefening (doelstelling Bodem-2050)

2024: het eindverslag “*evaluatie bodemdecreet, bodemsanering, bodembeheer, op weg naar bodemzorg in 4D*” van de experten-commissie

Eind 2024: Start Bodem-2050 traject

Eind 2025: Start stakeholderbevraging

Dag van de bodemdeskundige 7 mei 2026

Stakeholderbevraging (1^e fase: dec. '25 – mrt. '26)

Verkennde fase

- Interviews
- Dialoogdag

Algemene toelichting voorstel

- (boven)lokale besturen, erkende bodemsaneringsdeskundigen, bodemsaneer- en bodembeheerorganisaties, industrie, leefmilieu, vastgoedsector, landbouwsector, ...

Ruimte voor vragen en suggesties

- Online formulier
- ...

Dag van de bodemdeskundige 7 mei 2026

Stakeholderbevraging (2^e fase: mrt. '26 – juni '26)

Verwerking reacties stakeholders

- Bundelen reacties
- Uitwerken wijzigingen
- Interne en politieke afstemming

Terugkoppeling stakeholders

- Studiedag eBSD
- Algemene terugkoppeling **midden mei**
- Gericht bijkomend overleg

Eind juni - afronden 2^e fase stakeholderoverleg

- Zomer: finaliseren decreetsteksten
- Na de zomer: eerste principiële goedkeuring VR

Dag van de bodemdeskundige 7 mei 2026

Vraag naar extra stakeholderparticipatie

- Vraag naar bijkomend overleg rond bepaalde thema's
- Vraag om inventaris van knelpunten en structurele oplossingen

Positieve reacties rond administratieve vereenvoudiging

- Wijziging overdrachtsprocedure, gespreide rapportage, ééngemaakte aard, hervorming standaardprocedures, ...

Timing & haalbaarheid

- Omvang wetgevingsdossier
- Omvang nodige hervorming: Bezorgdheid over implementatie tegen 2028

Antwoord:

- Algemene terugkoppeling (bezorgdheden / antwoorden)
- Realistische fasering wetgevingsdossier en implementatie

Dag van de bodemdeskundige 7 mei 2026

Behouden	Wijzigen	Faseren
Omzetting EU SML <ul style="list-style-type: none"> - Monitoring - Bodemveerkracht - Bodemverontreiniging 	Onderzoeksmomenten <ul style="list-style-type: none"> - Periodieke onderzoeksplicht - Onderzoek bij sluiting 	Eeuwigdurende onderzoeksplicht stortplaatsen
Vereenvoudiging overdrachtsprocedure	Plichten en aansprakelijkheden <ul style="list-style-type: none"> - Onderzoeksplicht - Saneringsplicht - Saneringsaansprakelijkheid 	Gewijzigde erkenning eBSDs
Vereenvoudiging bodemdossiers <ul style="list-style-type: none"> - Gefaseerde rapportage - Ééngemaakte aard 	Aanpak diffuse verontreiniging	
Ambtshalve tussenkomst <ul style="list-style-type: none"> - Particuliere ontzorging - Maatschappelijke relevantie 	Waterbodems	
Bodemzorg		

ag van de bodemdeskundige 7 mei 2026

Voorstel: Kaderdecreet Bodem

- H1: Algemene definities en doelstellingen
- H2: Bodemmonitoring (DOMG)
- H3: Bodemveerkracht (DOMG)
- H4: Bodemverontreiniging (OVAM)

Deze stakeholderbevraging heeft enkel betrekking op H4

Alle voorstellen noodzakelijk voor de implementatie van H4 blijven behouden

Dag van de bodemdeskundige 7 mei 2026

Voorstel: Overdracht is mogelijk na bodemonderzoek

- Ook bij saneringsplicht (zonder fin. Zekerheid)
- Saneringsplicht is overdraagbaar
- Saneringskost in rekening bij vastgoedprijs

Bezorgdheid stakeholders: schrappen fin. zekerheid zal tot stilstand in dossiers leiden

- Risico op 'onwetende kopers' en niet kapitaalkrachtige kopers

Antwoord:

- Ruwe schatting saneringskost in verplichte bodemonderzoek
- Administratieve vereenvoudiging
- Beperking van overheidstussenkomst in de vastgoedmarkt

Dag van de bodemdeskundige 7 mei 2026

Voorstel:

- Administratieve vereenvoudiging – gefaseerde rapportage / minder procedures
- OVAM tussenkomst in bodemdossiers beperken
- Schrappen onderscheid historische en nieuwe verontreiniging

Reacties stakeholders:

- Hoofdzakelijk positieve reacties
- Vragen om verduidelijking en rechtszekerheid

Antwoord:

- OVAM blijft tussenkomen op cruciale momenten
- Een minimum aan bindende procedures blijft noodzakelijk

Dag van de bodemdeskundige 7 mei 2026

Voorstel: Invulling van ‘bodembewust handelen’ via codes van goede praktijk met verwijzing naar bestaande regelgeving

Bezorgdheid stakeholders:

- **Gold plating** “*niet strenger dan wat Europa vraagt*”
- (Pseudo)regelgeving

Antwoord:

- Er komt geen nieuwe (pseudo)regelgeving, enkel verwijzing naar reeds bestaand regelgeving rond *zorgvuldig handelen* (zorgplicht)
- Enkel wat noodzakelijk is ikv EU SML (*DOMG*)

Dag van de bodemdeskundige 7 mei 2026

Voorstel: éénduidige 4-jarige periodieke onderzoeksplicht voor elk bedrijf met risico-inrichting

Voorstel: schrappen onderzoeksmoment bij sluiting

Reacties stakeholders:

- Überhaupt nog nodig, gezien bestaande preventieve VLAREM-verplichtingen?
- capaciteitsproblemen (eBSD's, labo's); vrees voor olopemde kosten
- Meerkost zonder duidelijke milieuwinst
- 'Gold plating' Europese richtlijn industriële emissies.
- Bezorgdheid over het schrappen van onderzoeksplicht bij sluiting: tijdige aanduiding veroorzaker?

Dag van de bodemdeskundige 7 mei 2026

Alternatief voorstel:

- Eénduidige 10-jarige periodieke onderzoeksplicht voor elk bedrijf met risico-inrichting
- Behoud onderzoek bij sluiting
- Uitzondering voor GPBV-bedrijven (RIE): GW: 4 jaar, VDA: 8 jaar

Antwoord:

- Tegemoetkoming aan bezorgdheden
- 30 jaar bodembeleid en de PFAS-crisis wijzen op noodzaak aan periodiek opvolging ondanks vergunningsvoorwaarden
- Opvolging voortschrijdend inzicht (ZZS, normering, ...)

Dag van de bodemdeskundige 7 mei 2026

Voorstel 1: Saneringsplicht voor alle veroorzakers, versterking van het principe “de vervuiler betaalt”.

Reacties stakeholders:

- Een plicht voor veroorzakers die niet langer aanwezig zijn op grond zal **praktisch onwerkbaar** zijn
- Stilstand bodemdossiers en administratieve beroepen (bewijslast)

Knelpunten

- Objectieve band met te saneren grond blijkt noodzakelijk voor effectieve en efficiënte sanering
- De absolute verjaringstermijn voor kostenaansprakelijkheid

Dag van de bodemdeskundige 7 mei 2026

Alternatief voorstel:

- Behoud huidige plichtregeling met **versterking van de kostenaansprakelijkheid** via het schrappen van de absolute verjaringstermijn

Antwoord:

- Behoud effectieve werkbaarheid bodemverontreinigingsbeleid
- Versterking principe ‘vervuiler betaalt’ via versterking kostenaansprakelijkheid
- *Verontreiniging ontstaan na de inwerkingtreding* – plicht zo veel als mogelijk bij de veroorzaker

Dag van de bodemdeskundige 7 mei 2026

Voorstel 2: Schrappen mogelijkheid tot vrijstelling saneringsplicht ‘onschuldig eigenaar’

- Flankerende maatregelen: particuliere ontzorging, urgente situaties en maatschappelijk relevante projecten en cofinanciering

Reacties stakeholders:

- Onbillijke verschuiving van lasten van de overheid naar niet-particuliere eigenaars
- Erkenning dat huidige vrijstellingsprocedure niet langer werkbaar is

Gevoeligheden:

- In situaties waar de veroorzaker niet langer aanwezig is op het bronperceel (zie eerder) kan de plicht bij een ‘**onschuldige**’ eigenaar terechtkomen.
- Beperkte tussenkomst voor niet-particuliere eigenaars
(*cofinanciering: max. €300.000 / 3j*)

Dag van de bodemdeskundige 7 mei 2026

Antwoord:

Het huidige systeem maakt van een bodemattest *zonder verdere maatregelen* de facto een overheidsverzekering voor toekomstige bodemproblemen

- Risico ligt vandaag grotendeels bij de belastingbetaler
- Verborgene gebreken: kosten en baten grondeigenaars

Het huidige vrijstellingssysteem is niet langer houdbaar

- Structurele achterstand (± 10 jaar), nieuwe zorgwekkende stoffen, strengere normen en Europese SML
- Zonder bijkomende middelen zal de achterstand versneld blijven oplopen
- Herverdeling van verantwoordelijkheden om het bodembeleid **effectief en werkbaar** te houden

- Verlopen onderzoekstermijnen
- Bodembewustzijn na 30 jaar bodemdecreet

Dag van de bodemdeskundige 7 mei 2026

Voorstel 3: Uitbreiding objectieve kostenaansprakelijkheid veroorzaker naar alle kosten tegenover enkel saneringskosten

Reacties stakeholders:

- Zeer ingrijpend voor de industrie
- Eeuwigdurende last

Antwoord:

- Voorlopig enkel een schrapping van de absolute verjaringstermijn (zie eerder)
- Meer gewicht voor kosten restverontreiniging bij selectie saneringsdoel (multi-criteria analyse)
- Zorgplicht

Dag van de bodemdeskundige 7 mei 2026

Voorstel: Mogelijkheid tot onderzoeksplicht voor diffuse verontreiniging

Reacties stakeholders:

- Onbillijke verschuiving van lasten van de overheid naar eigenaars

Antwoord:

- Bij diffuse verontreiniging, geen verdere onderzoeksplicht, geen saneringsplicht voor eigenaars
- Ambtshalve tussenkomst indien nodig
- **Wel** maatregelen ikv grondverzet/bemaling (*tegengaan verdere verspreiding*)

Dag van de bodemdeskundige 7 mei 2026

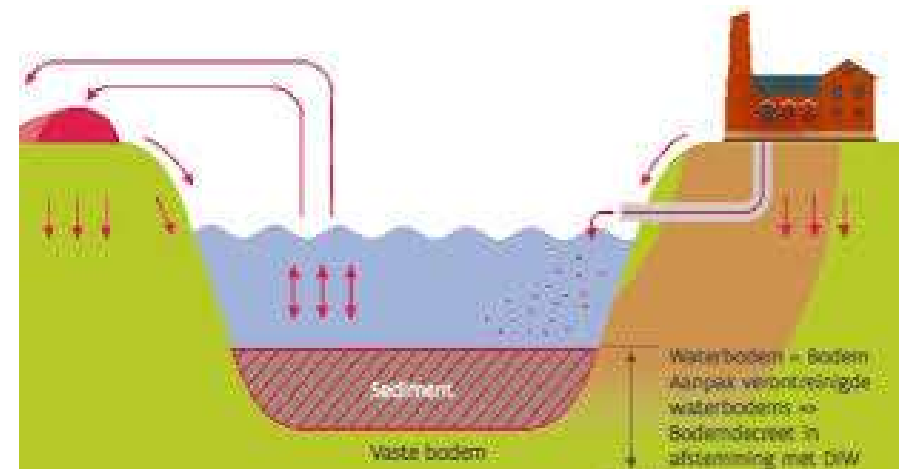
Voorstel: Wijziging op langere termijn, na evaluatie van recente wijzigingen

Reacties stakeholders:

- Juridische onzekerheid over de saneringsplicht
- Knelpunten praktische werkbaarheid

Alternatief voorstel:

- Focus op wegwerken belangrijkste knelpunten
- Bijkomend overleg

Dag van de bodemdeskundige 7 mei 2026

Voorstel: Periodiek onderzoek van alle stortplaatsen (actief en afgesloten)

- Voortschrijdende inzicht (ZZS, normering)
- Levensduur beschermmaatregelen

Reacties stakeholders:

- Bedrijven blijven niet eeuwig bestaan, wie draagt de toekomstige lasten?
- Werkbaarheid
- Veel extra lasten voor beperkte milieuwinst

Antwoord:

- Enkel periodieke plicht voor actieve stortplaatsen en stortplaatsen in nazorgfase
- De eeuwigdurende plicht wordt **momenteel niet weerhouden**.
- Indien noodzakelijk (nieuw normering, nieuwe ZS) kunnen bepaalde stortplaatsen éénmalig een nieuwe onderzoeksplicht krijgen

Dag van de bodemdeskundige 7 mei 2026

Voorstel: Grondige hervorming kwaliteitsopvolging en erkenningsvoorwaarden

- Vervangen type I en II door verschillende deeldomeinen (bodems onderzoeken, bodems saneren, grondverzet, ...)

Reacties stakeholders:

- Overwegend positieve reacties uit de sector
- Positieve besprekingen sectorfederaties VEB/VOBAS
- Vraag naar voldoende kwaliteitsborging

Antwoord:

- Geen decretale wijziging noodzakelijk
- Wijzigingen zullen gefaseerd doorgevoerd worden en hoeven niet meteen meegenomen worden in 2028.
- **Fasering afhankelijk van werklast** andere hervormingen (OVAM en sector)

Dag van de bodemdeskundige 7 mei 2026

